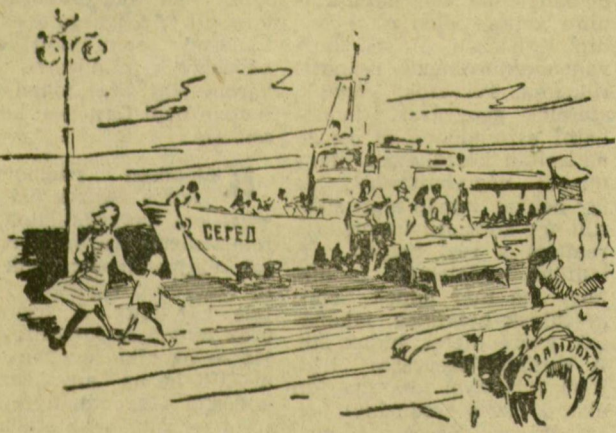
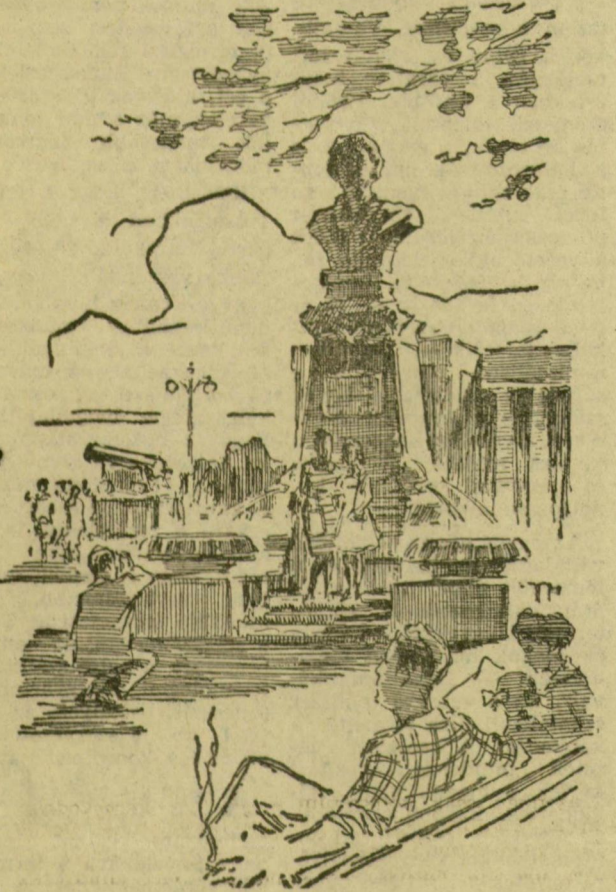


Ogyesszai vázlatok

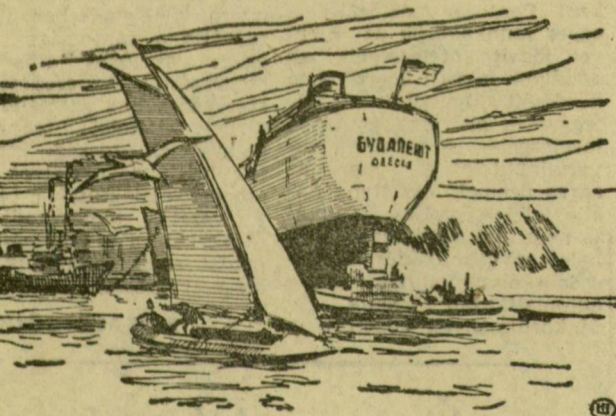
Ogyesszai rajzoló, Oleg Sutov rajzait, vázlatait közöljük az alábbiakban Szeged szovjet testvérvárosáról.



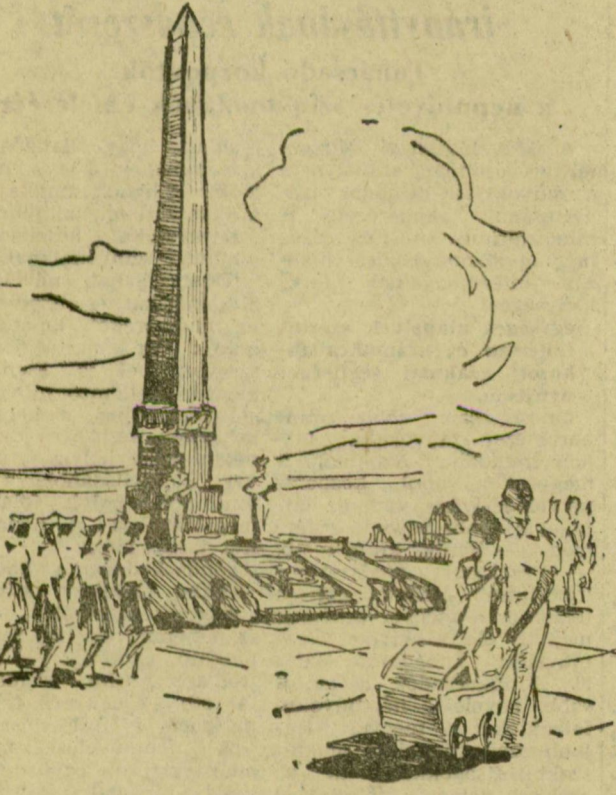
A Szegedről elnevezett motoroshajó a tengeren



Puskin emlékműve Ogyesszában



A Budapest tankhajó a kikötőben



Az Ismeretlen matróz obeliszkje a Patyomkin lépcsőnél

Telebatoszkóp

Ezt a nevet adták a szovjet konstruktorok az általuk készített röntgen-televíziós berendezésnek, amelynek segítségével a sebész egyidejűleg látja a szervezet felszíni szöveteit és mélyebb szféráit. A készülék lehetővé teszi, hogy a sebész pontosan és gyorsan tájékozódjék az idegem testek eltávolításakor.

Alekszandr Visnyevszkij akadémikus szvai szerint a telebatoszkóp új távlatokat nyit meg az orvostudomány különböző területein. Így lehetővé teszi többek közt a diagnózis megállapításakor a szív-érrendszer, a légzőszervek és az egyéb fontos szervek, továbbá a daganatok megvizsgálását.

Hajók Egyiptomnak

A Magyar Hajó- és Darugyár balatonfüredi üzemegységében tolatómotorosból és a hozzátartozó szállító uszályból álló hajóegységet adtak át Egyiptom részére. A szárazúru szállításra alkalmas egység sikeres próbautat tett a Balatonon.

A hajógyárban az év végéig még két hajóegységet gyártanak. Ezek pontos másai lesznek a most átadott hajóknak. (MTI)

A régmúltról vallanak

Mint az aranytól megfosztott zsigori, földült arccal és földszegényen áll Tápé határában az a természet alkotta „múzeum”, mely évezredek óta mély hallgatással rejtegette kincseit. A nyáron régészek jöttek és megvallatták a föld mélyét, elvitték mindent, amit féltve őrzött. Az értékes leletek a Móra Ferenc Múzeum régész-műhelyében várják, hogy a szakemberek nagy-nagy türelemmel és hozzáértéssel a cseréptöredékekből „feltámasszák” és újra teremtsék.

Gazdag régészkinés

Munka után és munka előtt állanak a régészek. A sok izgalmat és meglepetést nyújtó ásatásokkal nem ért véget a munkájuk. Sőt, talán ezután kezdődik a nehezebbje. Rendszerezni, rekonstruálni a leleteket, tudományosan feldolgozni az anyagot — igazi szakértői és egyben türelem-munkát igényel. Trogmayer Ottó régész mutatja a dobozokba, ládába gyűjtött anyagot. Mintegy 10—12 ezer cserépdarab, sok dísz tárgy, használati eszköz képezi az ideai leletanyagot.

Három nagyobb ásatást végeztünk az idén. Most október elején dr. Bálint Alajos múzeumigazgató Kiskun-dorozmán tárt fel egy honfoglalás kori temetőt. Az öt sír egyikében fegyverzetével együtt eltemetett harcos fekküdt. Az ilyen korai (X. szá-

zadi) magyar település elég ritka, ezért értékes a lelet — magyarázza. — A másik két ásatást én vezettem. Négy évi munka után most befejeztünk tekintem a tápiéi bronzkori település feltárását. Mintegy 680 sírt ástunk ki, melyekben ritka bronzékszereket, szövetdarabokat találtunk. Ez Közép-Európa egyik legnagyobb bronzkori lelete, melynek kora az időszámítás előtti 1350—1250-re tehető.

Fejedelmi lelet

Faladában fekszik az egyik szigorított csontváz, lábánál cserépkorsó, derekán bronzöv. Fejedelmű lehetett. Előkelő volt életében, s előkelő leletmivoltában is.

Ilyen bronzöv mindössze hat darab van egész Európában. Igen értékes a régészet számára — mutatja Trogmayer az eredeti földdel együtt kiemelt csontvázat.

Milyen újabb ismeretanyagot nyújt a szakembereknek a tápiéi lelet? A bőr- és szövetmaradványokból rekonstruálhatják a bronzkori viseletet, ami eddig eléggé ismeretlen volt. A nagyszámú sírfeltárásból az akkori emberek etnikai hovatartozására és társadalmi vonatkozásaira következtethetnek. Szőnyegnagyságú helyszínrajzon megfigyelhető bizo-

nyos temetkezési rendszer, mely sokat mond az avatott szemnek.

Szófejtés régésmódrá

Igen érdekes kor tanúi hallgatnak a kis kék dobozokban. Hallgatnak, mert töredékek... Minden egyes cserépdarab egy-egy szó, melyet a régész nagy türelemmel a helyére illeszt és a valódivá teremtett edény már érthető egész „mondatban” beszél: hogyan élt a neolitikus korszak embere, milyen háziállatai voltak, milyen növényt termesztett, mit evett hétézer évvel ezelőtt. A Gyálarét melletti ásatás ugyanis egy neolitikus telepet tárt fel. Az egyik legrégebbi hazánkban. Fényképek, leletek bizonyítják a feltárás sikerét.

Számunkra legérdekesebb a földbe épített kemence. Ez a legrégebbi, amelyről tudunk — mutatja a fényképet a régész, majd egy miniatűr istenszobrot (agyagból) és egy csontból faragott állatfejet mutat. Ez utóbbi egész modern, lényegretörés jellemzi, akár a mai kisplasztikát.

A régészek nyara is gazdag aratást hozott. Nemcsak számbelileg gyarapodott a múzeumi anyag — az idén olyan leleteket gyűjtöttek, köztük néhány „koronatanút”, melyek jórésze eddig hiányzott. Megfelelő gyógykezelés után a régi korok néma tanúi is belépnek a múzeumi termek vitrinjeibe, hogy egykori őseink életmódjának és kultúrájának „regőseivé” váljanak.

Balogh Üdön

Kinek van igaza?

Legfelsőbb bírósági állásfoglalások vitás ügyekben

Jégverés pusztította el az egyik tsz 90 holdnyi paprikatermesztésének nagy részét. Az Állami Biztosító 517 ezer forint kártérítést fizetett, de a szövetkezet ezt az összeget keveselte és további 689 ezer forint megfizetésért pert indított. Arra hivatkoztak, hogy a termésnek azt a részét, amit a jég nem pusztított el, nem tudták értékesíteni. A keresettel szemben a biztosító azzal védekezett, hogy becsülő a jégkárt jól állapították meg, az ellen a szövetkezetnek sem volt kifogása. A kárösszeg kiszámításánál a megmaradt természetes önkényes értékesítését is figyelembe vették. Az értékesítési lehetőségek hiánya miatt keletkezett veszteségre a biztosítási szerződés nem terjed ki, ilyen kockázatot nem vállaltak, ezért a szövetkezet további igényt nem támaszthat.

A Csongrád megyei bíróság az Állami Biztosítót 143 ezer 750 forint megfizetésére kötelezte. A Legfelsőbb Bíróság ezt az ítéletet megsemmisítette, és a keresetet elutasította. Döntését azzal indokolta, hogy a kármegállapítás a legmesszebbmenő körültekintéssel történt, sőt, egy szakértői bizottság még ellenőrizte is és ennek alapján fizette ki a biztosító a több mint félmilliónyi kártérítést. A szövetkezetet valóban ennél nagyobb kár érte, ez azonban az értékesítési nehézségek következménye volt, amire a biztosítási szerződés nem terjed ki. Ilyen körülmények között követelése alaptalan.

Téglagyártás — maszek alapon

Egy szövetkezet elnökét felkereste két téglagyári szakmunkás és a következő ajánlatot tette:

— Amennyiben anyagi támogatást kapunk, vállaljuk, hogy 500 ezer szénporos téglát gyártunk. A kockázatot mi viseljük.

A szövetkezet építkezni akart, ezért kapott az alkalmon. Meg is állapodtak. A szerződés szerint a tsz a téglákért ezer darabonként 300 forintot fizet. A két ember munkáikat vett fel és a gyártást teljhatalmúan irányította. Amikor feladatukat elvégezték, és a félmillió

tégla elkészült, a munkások szélnek eresztették. Az elbocsátott emberek azonban 15 nap felmondási illetmény megfizetéséért a tsz ellen pert indítottak. Ezenkívül kártérítést is kértek azért, mert munkakönyvüket késve kapták meg, és emiatt nem tudtak másutt elhelyezkedni.

A hódmezővásárhelyi városi bíróságnak mindenekelőtt azt kellett megállapítania, hogy a tsz és a munkások között keletkezett-e munkaviszony, mert ez dönti el a kártérítési felelősség és a bérkövetelés kérdését. A bíróság álláspontja az volt, munkaviszony volt közöttük, Törvényességi óvásra a Legfelsőbb Bíróság elnökségi tanácsa ellenkező határozatot hozott és a következőket mondta ki:

— A mezőgazdasági termelőszövetkezet — a népgazdaság szükségletének megfelelően — gazdasági melléktevékenységet is folytathat. Ez azonban nem szolgálhat alapul arra, hogy ezt a lehetőséget egyesek visszaélésekre használják fel és a szövetkezet cégére alatt saját hasznukra működjenek. A szénporos téglagyártása nem tartozott a szövetkezet melléktevékenységéhez, tagjait a munkánál nem foglalkoztatta. Bár úgy tűntek fel, mintha a szövetkezet működési körébe tartozna a gyártás, valójában a két szakember vállalkozása volt. A munkások nem a tsz-szel, hanem a gyártás két irányítóijával kerültek jogviszonyba. Ezért a szövetkezet ellen indított keresetüket el kellett utasítani.

A tsz közgyűlésre tartozik

Egy tsz-tag tanyája mellett fekszik a szövetkezet földje. A tanyának nincs kerítése és így a gazda állatai átjártak a szomszéd területére. A szövetkezet közgyűlése megállapította, hogy az állatok a kukoricában súlyos károkat okoztak, ezért a tag ellen a Csongrád megyei bíróságon kártérítést pert indítottak. Az ügyben végső fokon — törvényességi óvás alapján — a Legfelsőbb Bíróság a következő határozatot hozta:

— A háztáji gazdaság az egész termelőszövetkezeti gazdálkodás szerves része. Ma még fontos szerepet tölt be nemcsak a termelőszövetkezeti családtagok életmezésében, hanem a lakosság hús-, tej- és tojásellátásában is. A háztáji gazdaság a termelőszövetkezeti élethez tartozik és szorosan összefügg a tagsági viszonyal. Ha tehát a tsz-tag a háztáji gazdaságban úgy gazdálkodik, hogy azzal a szövetkezetnek kárt okoz, akkor az illetővel szemben fel lehet lépni. Amennyiben a kár egy éven belül a 300 forintot meghaladja, a kártérítés kérdésében a közgyűlés dönt.

A kövér bika esete

Egy termelőszövetkezeti tag bikahizlalási szerződést kötött. Vállalta, hogy meghatározott időre legalább 430 kilogramm súlyú, másodosztályú, saját nevelésű bikát ad át. Kötelezettségének azonban csak elkésve tett eleget; a határidő után 68 napra szállította le a bikát. Viszont akkor az állat már hat mázsát nyomott és elsőosztályú minőségű volt. Ennek ellenére a hizlaltató vállalat, késedelmi kötbér fizetéséért, a letenyei járásbírószágon pert indított elene.

Nem volt vitás, hogy a határidő elmulasztása miatt a tsz-tagnak kötbért kell fizetnie, csak azt kellett eldönteni, milyen alapon számítsák azt ki. A vállalat ugyanis amellet károskodott, hogy ne a bikának a szerződésben kikötött kisebb, hanem az átadáskorj hatmázsás súlya után számítsák a kötbért. A Legfelsőbb Bíróság a tsz-tag javára döntött. Kimondta: ha a termelő nem azért esnek késedelembe, mert az állat a kikötött határidőre nem érte el a kívánt súlyt, hanem a mulasztásnak valamilyen más oka van, de végül is nagyobb súlyú állatot szolgáltatnak be, ez nem eshet a rovásukra, hiszen a súlytöbblet a népgazdaság érdekét szolgálja.

Ilyen esetben nem azt kell alapul venni, mennyi a leszállított állat értéke, hanem azt, hogy mennyit ér a szerződésben kikötött állat.

H. E.

Afrika és vissza — fél óra alatt

Marokkóban társaságot szerveztek, amely a gibraltári szoros alatt Afrika és Európa között alagutatszándékozik építeni gépkocsik számára. A terv szerint az alagút hossza 13 km lesz. Az interkontinentális utazás tehát mindössze néhány perccel vesz majd igénybe.

Balogh Üdön

Új típusú autórádió

A Székesfehérvári Finommechanikai és Autójavító Vállalatnál az elmúlt évben új típusú autórádió sorozatgyártását kezdték meg. A készülék minden gépkocsiba beszerelhető tranzisztoros, nyomtatott áramkörös, három hullámsávú, kitűnően bírja az autórázást.

Ez a rádió még csaknem teljesen ismeretlen a hazai autótulajdonosok körében, mert tavaly csak exportra készítették. Az idén azonban már belföldön is forgalomba kerül. Az év végéig mintegy ötezeret adnak át a hazai kereskedelemlnek. (MTI)

A Várpalotai Szénbányászati Trészt

férfi munkáerőt

vesz fel 18-45 éves korig műlyszintű bányamunkára.

Kedvezményes munkásszálást és napi háromszori étkezést biztosítunk.

Nős és családfenntartók évente 64 mázsa ahydrrált szenet kapnak térítés nélkül. Utiköltséget felvétel esetén megtérítünk.

Felvételez szükséges: munkakönyv, két hétnél nem régebb tanácsli igazolás és katonakönyv.

Jelentkezni lehet folyamatosan a Várpalotai Szénbányászati Trészt Munkaügyi Osztályán.